



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 449/2016-66

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, zo sudkyne Ivetty Macejkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED],
[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], právne

██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, ██████████, ██████████, a ██████████
██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 132/2011.

2. V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 21 C 132/2011 sťažovatelia ako žalobcovia podali žalobu, ktorou sa proti spoločnosti OTP REAL SLOVENSKO s. r. o. (ďalej len „žalovaná“) ako žalovanej domáhajú uloženia povinnosti odstrániť vady bytov, nebytových priestorov a spoločných častí a zariadení bytového domu. Návrh na začatie konania bol na okresnom súde podaný 17. augusta 2011, t. j. pred viac ako piatimi rokmi.

3. Sťažovatelia v odôvodnení svojej sťažnosti k skutkovému stavu uvádzajú:

«Uznesením zo dňa 30.03.2012 boli Sťažovatelia (spolu so žalobcami 7/, 8/, 16/ a 17/) vyzvaní OS BA I na odstránenie väd podania pod hrozbou odmietnutia podania, keďže tzv. petit návrhu nebol údajne vykonateľný. Voči uvedenému uzneseniu podali Sťažovatelia (spolu so žalobcami 7/, 8/, 16/ a 17/) odvolanie dňa 03.05.2012, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením so spis. zn.: 5Co 226/2012 zo dňa 31.05.2012 tak, že predmetné uznesenie OS BA I zrušil.

Dňa 31.10.2012 požiadali Sťažovatelia (spolu so žalobcami 7/, 8/, 16/ a 17/) OS BA I o informáciu, v akom štádiu sa ich konanie nachádza a o zaslanie informácie ohľadom termínu súdneho pojednávania. Na uvedenú žiadosť odpovedal OS BA I listom zo dňa 22.11.2012, v ktorom informoval Sťažovateľov (spolu so žalobcami 7/, 8/, 16/ a 17/), že termín pojednávania bude vytyčený v treťom štvrtroku 2013 v súlade s rozvrhom práce.

Dňa 27.01.2014 Sťažovatelia (spolu so žalobcami 7/, 8/, 16/ a 17/) doručili OS BA I žiadosť o vytyčenie termínu pojednávania, s ktorou predložili aj podklady do súdneho spisu. Na uvedenú žiadosť OS BA I žiadnym spôsobom nereagoval a ku dňu podania tejto sťažnosti nevytyčil ani jediné pojednávanie.

Dňa 24.09.2014 Sťažovatelia (spolu so žalobcami 7/, 8/, 16/ a 17/) doručili OS BA I žiadosť (urgenciu) o vytýčenie termínu pojednávania. Na uvedenú žiadosť OS BA I žiadnym spôsobom nereagoval a ku dňu podania tejto sťažnosti nevytýčil ani jediné pojednávanie.

Dňa 21.10.2014 bolo Sťažovateľom (spolu so žalobcami 7/, 8/, 16/ a 17/) doručené uznesenie OS BA I, ktorým boli vyzvaní k tomu, aby sa vyjadrili, či súhlasia s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania. Na uvedenú výzvu odpovedali Sťažovatelia (spolu so žalobcami 7/, 8/, 16/ a 17/) prípisom zo dňa 22.10.2014, ktorým oznámili OS BA I, že nesúhlasia s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania a zároveň požiadali OS BA I o prešetrenie straty súdnych dokumentov, pretože ich žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania zo dňa 24.01.2014 (bod 4. tejto sťažnosti) sa v súdnom spise nenachádza. Na žiadosť sťažovateľa spolu s ostatnými žalobcami o prešetrenie súdnych dokumentov odpovedal OS BA I listom zo dna 11.11.2014, v ktorom oznámil, že strata súdnych dokumentov bude preverená spisovou kanceláriou.

Dňa 06.05.2015 podal Sťažovateľ 14/, ako splnomocnený zástupca všetkých žalobcov v danom konaní, v zmysle ust. § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v platnom znení (ďalej ako „Zákon o súdoch“) sťažnosť predsedníčke OS BA I proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorú vybavila predsedníčka OS BA I upovedomením doručeným dňa 05.06.2015 (ďalej ako „Upovedomenie“), a v ktorom skonštatovala porušenie práva Sťažovateľa 14/ na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Predsedníčka OS BA I v Upovedomení skonštatovala, že právna vec Sťažovateľa 14/, teda aj ostatných Sťažovateľov (vrátane žalobcov 7/, 8/, 16/ a 17/), bola zaradená medzi sledované veci s režimom kontroly sledovania úkonov 3 mesiace. Podľa vyjadrenia v tom čase zákonnej sudkyne, bude vec vybavená v primeranej lehote a termín pojednávania vytýčila na 04.09.2015.

Pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť v zmysle Upovedomenia dňa 04.09.2015, sa neuskutočnilo a ani naň neboli Sťažovatelia (ani žalobcovia 7/, 8/, 16/ a 17/) riadne predvolaní.

Z vyššie popísaného skutkového stavu teda vyplýva, že OS BA I neuskutočnil, ku dňu podania tejto sťažnosti, vo veci za 52 mesiacov od podania žaloby ani jedno pojednávanie, a to napriek opakovaným výzvam Sťažovateľov (a žalobcov 7/, 8/, 16/ a 17/). Teda právna vec nie je ani po 52 mesiacoch právoplatne ukončená.»

4. Sťažovatelia v sťažnosti ďalej uviedli:

„Ako vyplýva z bodov 1. až 9., tejto sťažnosti, OS BA I je pri prejednávaní veci Sťažovateľov (a žalobcov 7/, 8/, 16/ a 17/) dlhodobo nečinný, čím spôsobil v tomto konaní zbytočné prieťahy, čo bolo potvrdené aj Upovedomením predsedníčky OS BA I. Sťažovatelia poukazujú zároveň na to, že ani po vydaní Upovedomenia nedošlo v ich veci k odstráneniu zbytočných prieťahov a tieto zbytočné prieťahy naďalej pretrvávajú, čo ich viedlo k podaniu tejto sťažnosti.

...

Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, Sťažovatelia zastávajú názor, že predmet konania je štandardnou súčasťou sporovej agendy všeobecných súdov, a preto ho nemožno považovať za právne zložitý. Podľa Sťažovateľov žiadne okolnosti nenasvedčujú tomu, že jeho právna vec by mala byť aj skutkovo zložitá. Aj ak by mala byť právna vec Sťažovateľov považovaná za právne či skutkovo zložitú, Sťažovatelia poukazujú na to, že OS BA I túto právnu či skutkovú zložitost' žiadnymi úkonmi neodstraňoval ani neodstraňuje. Sťažovatelia sú tiež názoru, že OS BA I mal pri prejednávaní veci prihliadať na jej povahu a jej význam pre Sťažovateľov (a žalobcov 7/, 8/, 16/ a 17/), pretože Sťažovatelia (a žalobcovia 7/, 8/, 16/ a 17/) sa domáhajú odstránenia väd bytov, nebytových priestorov a spoločných častí a zariadení bytového domu, ktoré majú havarijný charakter a bezprostredne ohrozujú zdravie a život Sťažovateľov.

Pokiaľ ide o správanie účastníkov konania, z popísaného skutkového stavu je zrejmé, že správanie účastníkov konania nemalo a nemohlo mať vplyv na zbytočné prieťahy v konaní pred OS BA I. Sťažovatelia (a žalobcovia 7/, 8/, 16/ a 17/) vykonali v konaní nasledovné úkony: (i) podali odvolanie voči uzneseniu OS BA I, ktorým boli vyzvaní na odstránenie väd návrhu, ktorému (odvolaniu) však bolo vyhovené (ii) včas odpovedali OS BA I na jeho výzvu, či súhlasia s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania (iii) opakovane, avšak bez úspechu, požiadali OS BA I o vytýčenie termínu pojednávania.

Pokiaľ ide o správanie OS BA I, z bodov 1. až 9. tejto sťažnosti je zrejmé, že OS BA I bol opakovane po dlhší čas nečinný, a to bez akéhokoľvek legitímneho dôvodu, čo napokon potvrdilo aj samotné Upovedomenie. OS BA I vykonal v predmetnej veci iba dva úkony. Po prvé, vyzval uznesením sťažovateľa a ostatných žalobcov na odstránenie väd návrhu, čo sa ukázalo ako nesprávne, pretože predmetné uznesenie OS BA bolo zrušené

Krajským súdom v Bratislave. Po druhé, po vyše štyroch rokoch vyzval Sťažovateľov (a žalobcov 7/, 8/, 16/ a 17/) na to, či súhlasia s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania.

Pokiaľ ide o celkovú dĺžku konania, ktoré trvá viac než 52 mesiacov, možno ho považovať samo o sebe za neprimerane dlhé, čo zakladá porušenie práva Sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. prejednanie veci v primeranej lehote, čo vyplýva aj z judikatúry ESLP. Okrem toho, s ohľadom na charakter sporu a zaťaženosť OS BA I, možno dôvodne očakávať, že celková dĺžka konania ešte podstatne narastie, pretože vo veci nebolo doteraz vytyčené ani len jedno pojednávanie.“

5. Pokiaľ ide o požadovanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia, sťažovatelia uviedli:

„Sťažovatelia žiadajú Ústavný súd SR, aby každému z nich priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4.500,- EUR (slovom štyri tisíc päťsto eur). Takto uplatnenú sumu primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňujú s ohľadom na celkovú dĺžku konania a stav právnej neistoty trvajúci viac než štyri roky, v ktorej sa Sťažovatelia (a žalobcovia 7/, 8/, 16/ a 17/) stále nachádzajú. Stav právnej neistoty je spojený aj s pocitmi frustrácie, pretože ani po vyše štyroch rokoch od začatia konania neboli odstránené vady bytov, nebytových priestorov a spoločných častí a zariadení bytového domu, ktoré ohrozujú život a zdravie Sťažovateľov, čo spôsobil OS BA I svojou dlhodobou nečinnosťou. Keďže vo veci Sťažovateľov nebolo zatiaľ vytyčené ani len jedno pojednávanie, nemožno v blízkej dobe očakávať právoplatné ukončenie sporu. Odstránenie väd bytov, nebytových priestorov a spoločných častí a zariadení bytového domu, v ktorom Sťažovatelia bývajú, je preto v nedohľadne.

Sťažovatelia majú za to, že suma primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 4.500,- EUR je primeraná vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy a jej dopad (následky) na život a zdravie Sťažovateľov, teda na význam predmetu konania pre Sťažovateľov, dĺžku trvania nečinnosti súdu a dĺžku trvania samotného súdneho konania. Ohľadom primeranosti primeraného finančného zadosťučinenia Sťažovatelia týmto poukazujú na nález Ústavného súdu vo veci II. ÚS 274/09, v ktorom Ústavný súd SR priznal sťažovateľke primerané finančné

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED] a [REDACTED], *trovy právneho zastúpenia vo výške 355,72 EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet spoločnosti KRION Partners s. r. o., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*“

7. Dňa 17. februára 2016 bolo ústavnému súdu doručené podanie sťažovateľov označené ako „oprava zrejmej nesprávnosti časti návrhu sťažnosti“, v rámci ktorého poukázali na zrejmu nesprávnosť v písaní spočívajúcu v nezhode číselného a slovného vyjadrenia nimi požadovanej výšky finančného zadost'učinenia a uviedli, že správne znenie bodu 4 petitu je takéto:

„4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]
[REDACTED], *sa priznáva finančné zadost'učinenie, každému z nich v sume 4.500,- EUR (slovom štyri tisíc päť sto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I im povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*“

8. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 449/2016-37 z 28. júna 2016 prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 132/2011.

9. Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k prijatej sťažnosti a oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

10. Predsedníčka okresného súdu na výzvu ústavného súdu reagovala podaním z 25. augusta 2016, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 9. septembra 2016. Vo svojom vyjadrení predsedníčka okresného súdu okrem iného uviedla:

«Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že od podania žaloby dňa 17.08.2011 ku dňu podania sťažnosti, teda za obdobie 52 mesiacov, tunajší súd neuskutočnil vo veci spis. zn. 21C/132/2011 ani jedno pojednávanie, a to napriek opakovaným výzvam sťažovateľov. Majú za to, že postupom a nečinnosťou OS BA I v konaní došlo k porušeniu ich základných práv zakotvených v Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovatelia poukazujú na to, že dňa 06.05.2015 podal jeden zo sťažovateľov ako splnomocnený zástupca všetkých žalobcov v danom konaní sťažnosť adresovanú predsedníčke tunajšieho súdu, pričom táto bola vybavená upovedomením, v ktorom predsedníčka súdu skonštatovala porušenie práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Zároveň skonštatovala, že právna vec bola zaradená medzi veci sledované, s režimom kontroly sledovania úkonov v spise každé tri mesiace. Sťažovatelia však uvádzajú, že aj po vydaní upovedomenia stále dochádza vo veci k zbytočným prietahom, keďže ani tri mesiace po vydaní upovedomenia nevykonal tunajší súd vo veci žiaden úkon. OS BA I mal podľa sťažovateľov vo veci vykonať len dva úkony a to - vyzval uznesením sťažovateľov a ostatných žalobcov na odstránenie väd návrhu a vyzval sťažovateľov na oznámenie, či súhlasia s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania.

Ako uvádzajú sťažovatelia v ústavnej sťažnosti, dňa 06.05.2015 bola Okresnému súdu Bratislava I doručená sťažnosť, podaná z dôvodu namietania prietahov v konaní veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod spis. zn. 21C/132/2011. Predmetná sťažnosť bola predsedníčkou súdu vybavená dňa 05.06.2015, s tým, že bola vyhodnotená ako dôvodná a vec bola z pokynu predsedníčky súdu zaradená medzi veci sledované. Sťažovatelia však uvádzajú, že aj napriek tomu vo veci stále dochádza k prietahom.

K uvedenému považujem za potrebné uviesť, že vec spis. zn. 21C/132/2011 bola v súvislosti s ukončením funkcie sudcu JUDr. Heleny Hausleitnerovej ku dňu 31.01.2015 na základe dodatku Č. 2 k Rozvrhu práce na rok 2015 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená dňa 16.03.2015 do oddelenia „18C, 18Cpr, 18Cd a 18 Ccud“ sudkyne JUDr. Heleny Kožíkovej. Tá vo veci vytyčila termín pojednávania na deň 04.09.2015 o 10:30 hod

Z dôvodu ukončenia výkonu funkcie sudcu JUDr. Heleny Kožíkovej ku dňu 17.06.2015 bol termín pojednávania zrušený a vec spis. zn. 21C/132/2011 bola na základe dodatku č. 5 k Rozvrhu práce na rok 2015 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená dňa 14.07.2015 do oddelenia „23C, 23Cpr, 23Cd a 23Ccud“ sudkyne Mgr. Jane Janics Bajánkovej.

V súvislosti s vymenovaním JUDr. Zuzany Hlistovej do funkcie sudcu bez časového obmedzenia prezidentom SR dňom 26.11.2015 a s pridelením na Okresný súd Bratislava I bola vec spis. zn. 21C/132/2011 na základe dodatku č. 9 k Rozvrhu práce na rok 2015 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená dňa 09.12.2015 do jej súdneho oddelenia „18C, 18Cpr, 18Cd a 18 Ccud“. Súčasná zákonná sudkyňa, ktorej bola vec pridelená dňa 09.12.2015 vo veci vytyčila termín pojednávania hneď ako to bolo možné a to na deň 17.03.2016.

....

Na základe vyššie uvedeného si dovoľím poukázať na to, že na celkovú dĺžku konania a sťažovateľmi namietané nevytyčenie ani jedného termínu pojednávania vo veci za obdobie 52 mesiacov od podania žaloby na súd ku dňu podania sťažnosti, malo vplyv hlavne to, že vo veci došlo až trikrát ku zmene zákonného sudcu.

V neposlednom rade považujem za potrebné uviesť, že k predĺženiu konania prispeli aj sťažovatelia, nakoľko k samotnému žalobnému návrhu nebola priložená celá dokumentácia, na doloženie ktorej musel súd žalobcov vyzývať. Tiež procesné podania sťažovateľov, o ktorých bolo nutné rozhodnúť (čiastočné späťvzatie, zmena petitu) konanie predĺžili. Navyše na strane žalovaného došlo k ukončeniu právneho zastúpenia a k zvoleniu nového právneho zástupcu, čo sa odrazilo na nutnosti odročiť nariadené pojednávanie zo dňa 16.06.2016 z dôvodu poskytnutia novému právnenému zástupcovi dostatočnú lehotu na prípravu pojednávania a naštudovanie sporu.

Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, dovolím si poukázať na vyjadrenie zákonnej sudkyne, že vzhľadom k vysokému počtu subjektov na strane žalobcu, k rozsahu predmetu sporu a k nutnosti naštudovania rozsiahlej dokumentácie nemožno konštatovať, že sa bude jednať o časovo, skutkovo a právne jednoduchý, bežný spor.

V zmysle uvedených skutočností si dovoľujem Ústavný súd Slovenskej republiky požiadať, aby v prípade, ak dospeje k záveru, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov bolo porušené, vzal do úvahy, že zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, svojím konaním vznik prietahov nezavinil a od pridelenia veci súčasnému zákonnému sudcovi (v decembri 2015) súd vo veci nie je nečinný.

...

Záverom si dovoľujem Ústavný súd Slovenskej republiky požiadať, aby pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy vyššie uvedené objektívne dôvody a aby sťažovateľom nepriznal finančné zadosťučinenie v plnej výške.»

11. Predsedníčka okresného súdu v podaní z 25. augusta 2016 zároveň uviedla, že netrvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom.

12. Na vyjadrenie okresného súdu reagovali sťažovatelia svojím stanoviskom z 28. septembra 2016, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 4. októbra 2016. Sťažovatelia vo svojom stanovisku okrem iného uviedli:

«Pokiaľ ide o vyjadrenie predsedníčky Okresného súdu Bratislava I zo dňa 25.08.2016 (ďalej ako „Vyjadrenie“), uvádzame k nemu nasledovné. Sťažovatelia zotrávajú na všetkých dôvodoch uvedených v sťažnosti.

Sťažovatelia nesúhlasia s Vyjadrením v tom, že na celkovú dĺžku konania a nevytýčenie ani jedného termínu pojednávania vo veci za obdobie 52 mesiacov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti) malo hlavne vplyv to, že vo veci došlo až trikrát k zmene zákonného sudcu. Takéto tvrdenie je nepravdivé a aj irelevantné.

Prvá zákonná sudkyňa právnej veci sťažovateľov (JUDr. Helena Hausleitnerová) mala právnu vec pridelenú od 17.08.2011 (deň podania žaloby) do 31.01.2015 (deň ukončenia funkcie). Za toto obdobie uvedená zákonná sudkyňa vykonala iba dva procesné

úkony. Po prvé, nesprávnym spôsobom vyzvala sťažovateľov na odstránenie údajných väd podania - žaloby, čo potvrdil Krajský súd v Bratislave, ktorý rozhodol o podanom odvolaní sťažovateľov voči výzve na odstránenie väd podania - žaloby. Po druhé, až po vyše štyroch rokoch od podania žaloby vyzvala sťažovateľov k tomu, či súhlasia s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania, k čomu sa sťažovatelia riadne a včas vyjadrili.

Druhá zákonná sudkyňa právnej veci sťažovateľov (JUDr. Helena Kožíková) vo veci neurobila voči sťažovateľom žiadny účinný procesný úkon. Sťažovatelia boli síce informovaní v upovedomení predsedníčky Okresného súdu Bratislava I zo dňa 05.06.2015 o vytýčení termínu pojednávania na deň 04.09.2016, ale nikdy naň neboli písomne predvolaní a ani sa toto pojednávanie neuskutočnilo.

Tretia zákonná sudkyňa právnej veci sťažovateľov (Mgr. Jana Janics Bajánková) taktiež vo veci neurobila voči sťažovateľom za obdobie od 14.07.2015 do 09.12.2015, kedy jej bola právna vec pridelená, žiadny procesný úkon.

Pokiaľ ide o konanie štvrtej zákonnej sudkyne (JUDr. Zuzana Hlistová) podľa sťažovateľov v jej konaní nedochádza k výraznejším prietahom, sú však názoru, že jej úkony nie sú dostatočne sústredené. Medzi inými poukazujeme na opravu uznesenia týkajúceho sa zmeny návrhu sťažovateľov, na výzvu súdu na predloženie dokumentov, ktoré už boli založené v súdnom spise, ako aj na to, že sa v konaní už trikrát vyjadrovali k aktívnej vecnej legitimácii sťažovateľov, čo je primárne právna otázka, ku ktorej existuje aj ustálená judikatúra súdov.

Napokon sťažovatelia uvádzajú, že zmena zákonného sudcu (t. j. personálne či organizačné problémy konajúceho súdu) nemôže mať, v zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR (III. ÚS 14/2000 alebo I. ÚS 527/2015), vplyv na posúdenie toho, či došlo k neodôvodneným prietahom v konaní.

Sťažovatelia nesúhlasia s Vyjadrením ani v tom, že prispeli k predĺženiu konania. Výzva súdu na predloženie dokumentov bola sťažovateľom doručená spolu s predvolaním na pojednávanie. Tejto výzve súdu sťažovatelia vyhovelí v stanovenej lehote, teda ešte pred vytýčeným pojednávaním. To znamená, že predloženie dokumentov sťažovateľmi nemalo na dĺžku konania akýkoľvek vplyv. Procesné podania sťažovateľov nemohli mať žiadny vplyv na dĺžku konania. Sťažovatelia, resp. dotknutí žalobcovia zobrali žalobu späť, pretože žalovaný zaviniť, že sťažovatelia, resp. dotknutí žalobcovia zobrali žalobu späť a konanie sa

má v tejto časti zastaviť, s čím bola spojená aj zmena návrhu. Pritom o čiastočnom späťvzátí žaloby súd doteraz, ani po šiestich mesiacoch nerozhodol.

Pokiaľ ide o zmenu právneho zástupcu žalovaného, táto skutočnosť je irelevantná na účely posúdenia ich sťažnosti a nemôže byť sťažovateľom na ťarchu. Zmena právneho zástupcu žalovaného ani vôbec nemala vplyv na pojednávanie vytyčené na 16.06.2016, pretože toto pojednávanie sa uskutočnilo aj za účasti nového právneho zástupcu žalovaného. Vyjadrenie preto nie je v tejto časti pravdivé.

Sťažovatelia sú názoru, že ich právna vec nie je skutkovo a právne zložitá a predmet konania je štandardnou súčasťou sporovej agendy všeobecných súdov. Aj ak by mala byť právna vec sťažovateľov považovaná za právne či skutkovo zložitú (s čím nesúhlasia), sťažovatelia poukazujú na to, že Okresný súd Bratislava I túto právnu či skutkovú zložitost' žiadnymi úkonmi neodstraňoval po dobu 54 mesiacov, aj keď bol ku konaniu sťažovateľmi opakovane písomne vyzývaný.

Uplatnenú výšku primeraného zadosťučinenia považujú sťažovatelia za primeranú, pretože zodpovedá sume cca 800 EUR za každý rok trvania predmetného konania, čo je menšia suma ako priemerná mzda v národnom hospodárstve za rok 2014 (858 EUR). Primeranosť výšky primeraného zadosťučinenia vyplýva aj z viacerých rozhodnutí Ústavného súdu SR, v ktorých priznal primerané zadosťučinenie vo výške od cca 600 EUR do cca 1200 EUR za každý rok trvania konania (III. ÚS 351/06, II. ÚS 274/09, I. ÚS 280/2015 a I. ÚS 527/2015).

Pokiaľ ide o výzvu Ústavného súdu SR, sťažovatelia súhlasia s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v jeho veci, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.»

13. V závere svojho stanoviska sťažovatelia vo vzťahu k nimi uplatnenej náhrade trov konania uviedli:

„Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti zo dňa 22.12.2015 vyčíslili trovy právneho zastúpenia vo výške 355,72 EUR, pričom vo vyčíslení nebolo zohľadnené to, že ústavná sťažnosť sa týkala viacerých sťažovateľov ako účastníkov konania. V prílohe tohto vyjadrenia preto sťažovatelia zasielajú Ústavnému súdu SR vyčíslenie trov právneho zastúpenia zohľadňujúce uvedenú skutočnosť.“

14. V prílohe k svojmu vyjadreniu z 28. septembra 2016 sťažovatelia vyčíslili trovy právneho zastúpenia zohľadňujúce skutočnosť, že v prípade ústavnej sťažnosti sťažovateľov išlo o právne zastúpenie viacerých osôb, pričom trovy právneho zastúpenia sťažovateľov spolu s daňou z pridanej hodnoty vyčíslili na 5 609,54 €.

15. Sťažovatelia v rámci svojho stanoviska taktiež oznámili, že netrviajú na ústnom pojednávaní a súhlasia s jeho upustením vo veci.

16. Ústavný súd upustil so súhlasom všetkých účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

17. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

18. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

20. Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania môže ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustiť, ak od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

21. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

22. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

23. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

24. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

25. Zo spisu okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 21 C 132/2011 a z prehľadu procesných úkonov, ktoré predsedníčka okresného súdu uviedla vo svojom vyjadrení z 25. augusta 2016, ústavný súd zistil tieto rozhodné skutočnosti:

Dňa 17. augusta 2011 bola okresnému súdu sťažovateľmi podaná proti žalovanej žaloba o uloženie povinnosti odstrániť vady bytov, nebytových priestorov a spoločných častí a zariadení bytového domu s návrhom na vydanie rozkazu na plnenie.

Dňa 28. septembra 2011 oznámenie a poučenie okresného súdu o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania, zaslanie návrhu žalovanej s výzvou na vyjadrenie.

Dňa 24. októbra 2011 bola okresnému súdu doručená žiadosť žalovanej o predĺženie lehoty na vyjadrenie sa k návrhu.

Dňa 2. novembra 2011 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej k návrhu.

Dňa 30. marca 2012 okresný súd uznesením č. k. 21 C 132/2011-276 vyzval sťažovateľov na odstránenie väd podania týkajúcich sa petitu.

Dňa 3. mája 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu č. k. 21 C 132/2011-276 z 30. marca 2012.

Dňa 21. mája 2012 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní sťažovateľov.

Dňa 31. mája 2012 krajský súd uznesením č. k. 5 Co 226/2012-285 zrušil sťažovateľmi napadnuté uznesenie okresného súdu ako „*nadbytočné a nesprávne*“.

Dňa 4. júla 2012 bolo rozhodnutie krajského súdu doručené okresnému súdu.

Dňa 5. novembra 2012 bola okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľov o poskytnutie informácie o stave konania.

Dňa 22. novembra 2012 okresný súd listom informoval právneho zástupcu sťažovateľov, že termín pojednávania vo veci bude nariadený v 3. štvrtroku 2013.

Dňa 19. februára 2013 bol spis pridelený sudkyňi JUDr. Helene Hausleitnerovej.

Dňa 24. septembra 2014 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľov o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 30. septembra 2014 okresný súd uznesením č. k. 21 C 132/2011-352 vyzval žalovanú, aby sa v lehote 10 dní vyjadrila k žalobe podanej sťažovateľmi, a zároveň žalovanú, ako aj sťažovateľov vyzval, aby sa v lehote 20 dní vyjadrili, či súhlasia s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania.

Dňa 23. októbra 2014 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľov, ktorým žiadali prešetriť stratu súdnych dokumentov a zároveň oznámili, že nesúhlasia s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania.

Dňa 11. novembra 2014 okresný súd účastníkom konania odoslal poučenie o procesných právach a povinnostiach.

Dňa 16. marca 2015 bol spis pridelený sudkyni JUDr. Helene Kožíkovej.

Dňa 6. mája 2015 bola okresnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľov na priet'ahy v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 132/2011.

Dňa 5. júna 2015 predsedníčka okresného súdu listom sťažovateľom oznámila, že ich sťažnosť na priet'ahy v konaní vyhodnotila ako dôvodnú.

Dňa 14. júla 2015 bol spis pridelený sudkyni Mgr. Jane Janics Bajánkovej.

Dňa 9. decembra 2015 bol spis pridelený sudkyni JUDr. Zuzane Hlistovej.

Dňa 8. februára 2016 bol nariadený termín pojednávania na 17. marec 2016.

Dňa 9. februára 2016 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby v lehote 10 dní zaslal chýbajúcu časť dokumentácie.

Dňa 1. marca 2016 bola okresnému súdu doručená odpoveď právneho zástupcu sťažovateľov na žiadosť okresného súdu o zaslanie chýbajúcich dokumentov.

Dňa 17. marca 2016 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, následne bolo odročené na 25. apríl 2016 s tým, že právni zástupcovia účastníkov konania v lehote do 10. apríla 2016 doručia okresnému súdu vyjadrenia k vzájomným prednesom a súčasne označia dôkazy, ktoré žiadajú vykonať.

Dňa 17. marca 2016 právny zástupca sťažovateľov okresnému súdu predložil podanie, ktorým čiastočne vzal žalobu späť, požiadal o úpravu žalobného návrhu a zaslal prehľad k uplatneným nárokom sťažovateľov.

Dňa 6. apríla 2016 okresný súd uznesením č. k. 21 C 132/2011-403 v plnom rozsahu vyhovel návrhu sťažovateľov na úpravu žalobného návrhu.

Dňa 11. apríla 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu žalovanej z 10. apríla 2016 spolu s návrhmi na doplnenie dokazovania.

Dňa 15. apríla 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľov.

Dňa 21. apríla 2016 bol okresnému súdu doručený návrh právneho zástupcu žalovanej na vydanie opravného uznesenia.

Dňa 21. apríla 2016 okresný súd uznesením č. k. 21 C 132/2011-433 opravil znenie výroku uznesenia okresného súdu č. k. 21 C 132/2011-403 zo 6. apríla 2016.

Dňa 25. apríla 2016 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, následne bolo odročené na 16. jún 2016 s tým, že právni zástupcovia účastníkov konania v lehote 15 dní doručia okresnému súdu vyjadrenia.

Dňa 11. mája 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu žalovanej.

Dňa 16. mája 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľov k vyjadreniu právneho zástupcu žalovanej z 10. apríla 2016.

Dňa 25. mája 2016 okresný súd uznesením č. k. 21 C 132/2011-464 opravil odôvodnenie uznesenia okresného súdu č. k. 21 C 132/2011-403 zo 6. apríla 2016.

Dňa 13. júna 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu žalovanej k vyjadreniu právneho zástupcu sťažovateľov zo 16. mája 2016.

Dňa 15. júna 2016 právny zástupca žalovanej oznámil okresnému súdu ukončenie právneho zastupovania žalovanej.

Dňa 15. júna 2016 bola okresnému súdu doručená žiadosť nového právneho zástupcu žalovanej o odročenie pojednávania z dôvodu prípravy na pojednávanie.

Dňa 16. júna 2016 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, následne bolo odročené na 5. september 2016 s tým, že právny zástupca sťažovateľov v lehote do 30. júla 2016 doručí okresnému súdu dokumentáciu.

Dňa 20. júla 2016 bolo okresnému súdu doručené stanovisko právneho zástupcu žalovanej.

Dňa 4. augusta 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľov.

Dňa 17. augusta 2016 bol zmenený termín pojednávania na 8. september 2016.

Dňa 22. augusta 2016 bola okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľov o odročenie termínu pojednávania nariadeného na 8. september 2016, a to z dôvodu dlhodobo plánovanej dovolenky.

Dňa 31. augusta 2016 bolo okresnému súdu doručené stanovisko právneho zástupcu žalovanej k vyjadreniu právneho zástupcu sťažovateľov zo 4. augusta 2016.

Dňa 22. septembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľov k stanovisku právneho zástupcu žalovanej zo 4. augusta 2016.

Dňa 6. októbra 2016 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo následne odročené na neurčito pre účely predloženia spisu ústavnému súdu na rozhodnutie o ústavnej sťažnosti.

IV.

26. Podstatou sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 132/2011, ktoré v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (29. december 2015) trvalo už viac ako 4 roky. a sťažovatelia predovšetkým namietajú nenariadenie ani jedného termínu pojednávania vo veci za obdobie 52 mesiacov od podania žaloby na okresnom súde (17. august 2011) ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu (29. december 2015).

Sťažovateľmi napadnuté konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 21 C 132/2011 nebolo doteraz právoplatne skončené, t. j. v čase rozhodovania ústavného súdu trvá viac ako 5 rokov.

27. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

28. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 305/2010).

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, resp. od 1. júla 2016 vyplýva z čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v konaní postupovali tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným prietahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Táto povinnosť vyplýva tiež z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, resp. od 1. júla 2016 vyplýva tiež z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

29. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, resp. od 1. júla 2016 podľa § 179 ods. 1 CSP súd vedie pojednávanie tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona.

Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť, pričom ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa

bude konať nové pojednávanie, resp. od 1. júla 2016 táto povinnosť vyplýva z § 183 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

30. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02 a iné) zohľadňoval tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníkov súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

30.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného na okresnom súde je rozhodovanie o uložení povinnosti odstrániť vady bytov, nebytových priestorov a spoločných častí a zariadení bytového domu. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, a teda sa nevymyká bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Zo zistení ústavného súdu zároveň vyplýva, že vzhľadom na dlhodobú nečinnosť okresného súdu od podania žaloby do podania sťažnosti ústavnému súdu nemožno doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania pripísať ani na vrub faktickej zložitosti prerokovávanej veci, keďže do podania sťažnosti ústavnému súdu nebola predmetná vec okresným súdom fakticky vôbec prerokovávaná, t. j. okresným súdom nebol vôbec vytvorený priestor na to, aby sa prípadná faktická zložitosť veci mohla v konaní prejaviť, a preto prípadná faktická zložitosť veci nie je ani významná pre hodnotenie postupu okresného súdu v napadnutom konaní (m. m. III. ÚS 2/04), hoci potenciálnu faktickú zložitosť sporu do budúcnosti nemožno jednoznačne vylúčiť.

30.2 Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zastáva názor, že na ťarchu sťažovateľov možno pripočítať len podanie vyjadrení po súdom stanovenej lehote (pozri časť III tohto nálezu). Podľa názoru ústavného súdu však táto skutočnosť nemá v kontexte celkovej dĺžky konania zásadný význam, keďže podanie vyjadrení po lehote bolo len úplne výnimočné, pričom okresným súdom stanovená lehota bola sťažovateľmi prekročená len o dni.

Pokiaľ ide o okresným súdom uvádzaný argument, v zmysle ktorého k dĺžke konania prispela aj skutočnosť, že na strane žalovanej došlo k ukončeniu právneho zastúpenia a k zvoleniu nového právneho zástupcu, ústavný súd konštatuje, že túto skutočnosť nemožno pripočítať na ťarchu sťažovateľov, keďže nešlo o ich právneho zástupcu, ale o právneho zástupcu iného účastníka konania. Na ťarchu sťažovateľov možno pripočítať jediné odročenie pojednávania, a to z 8. septembra 2016 na 6. október 2016 (t. j. približne jeden mesiac), ku ktorému došlo na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľov. Posudzujúc celkovú dĺžku konania však podľa názoru ústavného súdu táto skutočnosť nemá v kontexte celkovej dĺžky konania zásadný význam.

30.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že občianske súdne konanie, ktoré na jednom stupni trvá tak dlho, ako to je v danej veci [v čase rozhodovania ústavného súdu viac ako 5 rokov], možno už len na základe posúdenia tohto neprimeraného obdobia považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03, II. ÚS 367/2013).

Ústavný súd posudzoval obdobia nečinnosti okresného súdu, v ktorých neboli vykonané žiadne (efektívne) úkony, pričom ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľmi napadnutý postup okresného súdu v posudzovanom konaní nesvedčí o tom, že by okresný súd v období od podania žaloby (17. august 2011) do nariadenia prvého pojednávania

v danej veci (8. február 2016) svoju činnosť organizoval tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Uvedené obdobie od 17. augusta 2011 do 8. februára 2016 (s výnimkou obdobia od 21. mája 2012 do 4. júla 2012, kedy sa spis nachádzal na krajskom súde), t. j. obdobie v celkovej dĺžke približne 52 mesiacov, ústavný súd posúdil ako časový úsek, v ktorom došlo k zbytočným priet'ahom v dôsledku nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu, keďže v tomto viac ako štvorročnom období od podania žaloby s'ťažovateľmi sa neuskutočnilo ani jedno (!) pojednávanie vo veci samej, pričom okresný súd len

- uznesením č. k. 21 C 132/2011-276 z 30. marca 2012 vyzval s'ťažovateľov na odstránenie v'ad podania týkajúcich sa petitu. Uvedené uznesenie okresného súdu následne krajský súd uznesením č. k. 5 Co 226/2012-285 z 31. mája 2012 zrušil ako „*nadbytočné a nesprávne*“;
- uznesením č. k. 21 C 132/2011-352 z 30. septembra 2014 vyzval žalovanú, aby sa v lehote 10 dní vyjadrila k žalobe podanej s'ťažovateľmi, a zároveň žalovanú, ako aj s'ťažovateľov vyzval, aby sa v lehote 20 dní vyjadrili, či súhlasia s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania.

Podľa názoru ústavného súdu je nemysliteľné, že okresný súd v období od 17. augusta 2011 do 8. februára 2016 nevykonal žiadne dokazovanie súvisiace s meritom veci, ktoré by bolo predpokladom na prípravu konečných meritórných rozhodnutí, ale vykonal celkovo len dva jednoduché procesné úkony (z ktorých jeden bol navyše súdom druhého stupňa vyhodnotený ako „*nadbytočný a nesprávny*“), čo je nezlučiteľné so základným právom účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z obsahu spisu zároveň vyplýva, že predsedníčka okresného súdu s'ťažnosť z mája 2015 na priet'ahy v predmetnom konaní vyhodnotila ako dôvodnú, a teda aj samotný okresný súd priznal zbytočné priet'ahy v tomto konaní.

Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, že na celkovú dĺžku konania a s'ťažovateľmi namietané nenariadenie ani jedného termínu pojednávania vo veci za obdobie viac ako štyroch rokov malo vplyv hlavne to, že vo veci došlo až trikrát ku zmene zákonného sudcu,

ústavný súd konštatuje, že viacnásobná zmena osoby zákonného sudcu v súdnom konaní nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (m. m. I. ÚS 508/2015, I. ÚS 527/2015).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní. Ústavný súd neposudzuje, či ku zbytočným priet'ahom v konaní došlo v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdu a následného veľkého počtu vecí pripadajúcich na sudcu alebo v dôsledku subjektívnych príčin na strane sudcu a vedenia súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 totiž zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň zdôrazňuje, že nečinnosť súdu bez existencie akýchkoľvek zákonných dôvodov (teda bez existencie zákonnej prekážky brániacej vo vykonávaní procesných úkonov) je potrebné považovať za zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné.

31. Vzhľadom na uvedené ústavný súd, berúc do úvahy celý doterajší priebeh namietaného konania, konštatuje, že nečinnosťou okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 132/2011 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu s'ťažovateľmi označených práv. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 1.

32. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľom ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku).

V.

33. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

34. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

35. Sťažovatelia sa v súvislosti s namietaným porušením práv postupom okresného súdu domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 4 500 € pre každého.

36. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04 a i.). Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov.

Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľom aj finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, pričom ústavný súd podľa zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva a s prihliadnutím na

všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov ho považuje za primerané v sume 1 000 € pre každého zo sťažovateľov (bod 3 výroku).

VI.

37. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľom v súvislosti s ich právnym zastupovaním právnou zástupkyňou spoločnosťou KRION Partners s. r. o. v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku).

38. Ústavný súd pri priznaní úhrady trov konania vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

39. Ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov konania za dva úkony právnej služby v roku 2015 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie sťažnosti) a jeden úkon právnej služby v roku 2016 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu).

40. Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku 2014 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky 839 € (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 139,83 € a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 8,39 €).

Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku 2015 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky 858 € (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 143 € a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 8,58 €).

41. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 €, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa v roku 2015 (za dva úkony právnej služby) predstavujú sumu 279,66 €. Táto základná sadzba tarifnej odmeny sa

znižuje o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky), pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, t. j. znižuje sa na sumu 139,83 € za dva úkony právnej služby v roku 2015 v prípade jedného sťažovateľa.

42. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2016 patrí odmena v sume 143 €, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa v roku 2016 (za jeden úkon právnej služby) predstavujú sumu 143 €. Táto základná sadzba tarifnej odmeny sa znižuje o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky), pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, t. j. znižuje sa na sumu 71,50 € za jeden úkon právnej služby v roku 2016 v prípade jedného sťažovateľa.

43. Ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby v roku 2015 v zmysle § 11 ods. 3 a § 13 ods. 2 vyhlášky v sume 3 076,26 € (22 x 139,83 €) a režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky v sume 16,78 € (2x 8,39 €).

Ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby v roku 2016 v zmysle § 11 ods. 3 a § 13 ods. 2 vyhlášky v sume 1 573 € (22 x 71,50 €) a režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky v sume 8,58 €.

Za tri úkony právnej služby vrátane režijného paušálu u 22 sťažovateľov tak v zmysle vyhlášky trovy právneho zastúpenia spolu predstavujú 4 674,62 €. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľov spoločnosť KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu spolu predstavujú sumu 5 609,54 € [4 674,62 € + 934,92 € (20 % DPH)] (bod 4 výroku).

44. Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

45. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016